SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLVI (40)
Štev. (No.) 16

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
7. maja 1987

Dve tujini ali dve domovini?

Neki nemški mislec iz prejšnjega stoletja je potem, ko se je po dolgoletnem bivanju v tujini vrnili v domovino, izjavil: „Sedaj imam dve tujini, domovine pa nobene!“ Prav nasprotno pa smo pred kratkim brali v ljubljanski Družini o slovenskih emigrantih v Argentini: „Niso brezdomci, imajo dve domovini!“ Kot vzrok za takšno njihovo občutje je navedeno, da so se znali v novo okolje povsem integrirati. V isti miselni črti bi lahko sklepali o prej omenjenem nemškem mislecu, da je njegovo občutje izviralo iz tega, ker se v novo okolje v tujini, pa tudi v novo okolje v domovini ni integriral, bodisi da tega ni znal, bodisi do tega ni hotel.

Trije načini so, kako si ustvari nekdo svoje bivanje v tujini z ozirom na tuje okolje: geto, asimilacija, integracija. Prvi in drugi način sta skrajnosti, ki nista dobri, tretji način je zlata sreda.

GETO. Geto je bila nekdaj mestna četrt, v kateri so živeli Židje. Danes živijo črnci v ZDA v svojih getih. Tudi priseljenci se lahko v novi deželi zapro v svoj geto: med sebe in domačine postavijo kar najbolj nepredušne stene, največkrat z namenom, da bodo tako svojo narodno dušo najdlje obdržali; ali pa je okolje, v katero so prišli, tako popolnoma drugačno od tistega, iz katerega so prišli, da vživetja vanj kratko malo niso zmožni. Kajpada občuti novo okolje takšne priseljence kot tujke in z njimi tudi tako ravna.

ASIMILACIJA. Asimilacija je prav nasproten pojav kot geto: novi naseljenci se hočejo čimbolj priličiti narodu, med katerega so prišli, se z njim čimprej stopiti. To pomeni odpovedati se svojemu narodu in ga na neki način zatajiti. Zatajiti svojo mater, svoj dom, svoj rod kajpada ne more biti nekaj dobrega. Tudi narodu, v katerega so prišli, storijo s tem medvedjo uslugo: ko bi ohranjali svoje narodne posebnosti, bi ga bogatili, tako ga pa ne. Asimilacija je večkrat značilna za člane malih narodov ob srečavanju z večjimi.

INTEGRACIJA. Integracija je način, po katerem se priseljenec v tuje okolje povsem vključi, a tako, da pri tem ohranja svoje narodno bogastvo. V že omenjenem poročilu o slovenskih izseljencih v Argentini „V teh desetletjih so si brez tuje pomoči in v ne preveč ugodnih razmerah, toda zvesti krščanskemu in narodovem izročilu, ustvarili zavidljiv ugled v argentinski javnosti. Nikoli se niso zaprli v geto, ampak sredi argentinskega okolja so ohranili in razvijali vse vrednote krščanstva in slovenstva. Povsem so se integrirali v neslovensko okolje, nikakor pa ne asimilirali.“

Za takšno zlato sredo v tujini bi se bilo prav stalno prizadevati.

br — Naša luč 1987, št. 3

Kdo je Drago Jančar?

Na občnem zboru Slovenskega centra PEN (mednarodne organizacije Poezija — Esej — Novela) so člani izvolili nov upravni in nadzorni odbor ter novega predsednika, pisatelja Draga Jančarja. Jančar je sodelavec „Nove revije“, katere štev. 57 je povzročila v domovini presenečenje in vznemirjenje ter nešteto razprav in obsodb. Glavni del njegovega članka, kjer govori o naši emigraciji, smo ponatisnili v letošnji 9. številki našega lista.

Drago Jančar je tudi avtor filma „Razseljena oseba“, katerega glavni junak pa je prikazan kot neuravnovešena in nemirna osebnost. Tako vsaj je povedala oseba, ki se je nahajala v Sloveniji ravno v času, ko so pripravljali ta film in ji je bil dan na vpogled tekst. Scenarij za film ji ni ugajal in je svoje mnenje tudi odkrito in odločno povedala. Pisatelj Jančar je znan — poleg drugega — tudi po dveh „uspešnicah“ v Ljubljanski drami.

Na zgoraj omenjenem občnem zboru so člani Slovenskega centra PEN — poleg drugih obvezujočih sklepov — podpisali tudi sledečo izjavo:

IZJAVA SLOVENSKEGA CENTRA PEN

Občni zbor Slovenskega centra PEN je 17. 3. 87 razpravljal med drugimi tudi o 57. številki Nove revije. Izražena so bila različna mnenja, strinjanje in nestrinjanje s tezami iz te publikacije. Soglasno pa je občni zbor obsodil sedanjo gonjo zoper Novo revijo. Ta gonja je po mnenju članov. PEN zaskrbljujoče znamenje razraščanja nedemokratičnih tendenc v naši družbi in korak nazaj v jugoslovanskem demokratičnem razvoju.

To izjavo dajemo v skladu s 4. točko listine mednarodnega PEN, kjer je rečeno: „PEN zastopa načelo neoviranega posredovanja misli v vsakem posameznem narodu in med vsemi narodi; člani se obvezujejo, da se bodo uprli katerikoli obliki zatiranja svobodnega izražanja v državi in skupnosti, ki ji pripadajo. PEN izjavlja, da je za svobodni tisk in nasprotuje samovoljni cenzuri v miru. PEN veruje, da se mora svet razvijati k više organiziranemu političnemu in ekonomskemu redu, in to nujno zahteva svobodno kritiko vlad, administracij in ustanov. In ker pomeni svoboda prostovoljno omejevanje, se člani zavezujejo, da se bodo uprli takim zlim pojavom svobodnega tiska, kot so lažniva obveščanja, zlonamerne izmišljotine in potvarjanje dejstev v politične in osebne namene.“

DRAGO JANČAR
predsednik Slovenskega centra PEN

P. D-ova.

IVER IN BRUNO V OČESU

Štafeta je le začela svojo pot ob zvokih Zdravljice. Prešeren in Premrl sta izzvenela, vendar brez Boga, saj so se prireditelji omejili na internacionalno zadnjo kitico. Tudi sicer je bilo na Triglavu in pod njim mogoče slišati slovensko besedo. Zvezni mladinski predsednik očitno ni znal pojasniti, katere slovnice in izreke bi se morali držati pri uporabi jugoslovanskega jezika. Quod licet Iovi non licet bovi ali prosto po domače: kar si nekateri nekaznovano privoščijo, si drugi ne morejo.

Vendar to le mimogrede. V tistem našem zgražanju pred omembo Boga v Prešernovi Zdravljici je veliko sprenevedanja. Morebiti celo nepoštenega razločevanja. Kar nas je pri Prešernu zabolelo, počenjamo z narodnim blagom. Samo v minulem tednu sem dvakrat zvečer med vožnjo prižgal radio v avtu in obakrat dobil otipljiv dokaz za resničnost te trditve. Obakrat je šlo za nekakšne „narodnozabavne ansamble“. Prvič so izvajali tisto staro „Bog je ustvaril zemljico...“ Toda kaj bi rekla naša javnost, če bi omenili Boga? Iz previdnosti so torej prvo kitico preprosto spustili in začeli z drugo: „Zemljica rodila...“ Pri drugi narodni pesmi se pripev pri vsaki kitici končuje z besedami „...saj Bog je ustvaril tako...“ Brumni pevci so ga prikrojili po svoje in zapeli „...saj je ustvarjen tako...“

Če se že gremo varovanje narodne in kulturne dediščine, se zdi, da Boga v tej dediščini ne maramo. Iz Prešernovih pesmi ga gotovo ne bomo metali, za barbara bi obsodili tistega, ki bi denimo na Groharjevih slikah prepleskal vse verske motive, z narodnim blagom pa dela vsakdo, kar se mu zahoče. To je tisto bruno v našem očesu ob iveru v očesu bratov onstran Sotle.

D. K.

Družina, Ljubljana 1987, št. 13

Škof Jenko med nami

V Slovenskem domu v San Martinu

Tudi v San Martinu se je videlo, kaj pomeni za Slovence obisk cerkvenih predstavnikov iz Slovenije. Čeprav se je obisk vršil na delovni dan — v ponedeljek, 27. aprila — so rojaki iz San Martina popolnoma napolnili cerkev Presv. srca z namenom, da se udeleže sv. maše škofa **dr. Janeza Jenka** in somaševalcev.

Točno ob 19 so stopili v kolegij Presv. srca: škof dr. Jenko, msgr. Franc Bolé, delegat dr. Alojzij Starc in sanmartinski dušni pastir dr. Jurij Rode. Na dvorišču kolegija so pričakovali goste narodne noše, mladina in številni rojaki. Goste je v imenu mladine pozdravil predsednik sanmartinskega odseka SFZ Janez Filipič, šopek nageljnov pa mu je izročila predsednica krožka SDO Sonja Zorko.

Sledila je slovesna škofova sv. maša, pri kateri so somaševali msgr. Bolé, delegat dr. A. Starc, dr. J. Rode ter župnik Jakob Fideršek. Po evangeliju je imel škof dr. Jenko lep in globok nagovor na zbrane rojake, kjer je ob svetopisemskem zgledu bojazljivega Nikodema pozval vse k pogumnemu izpovedovanju vere in življenju po veri ter je pravtako vse vzpodbujal k ohranjevanju slovenske zavesti.

Po sv. maši je bil sprejem gostov v Slovenskem domu, kjer sta g. Oberžan in ga. Zorko ponudila gostom, po stari slovenski navadi, kruh s soljo. Po vstopu gostov in številnih rojakov v dvorano se je začel kratek kulturni del sprejema, ki ga je vodil Viktor Leber.

Najprej je gospoda škofa in msgr. Boleta prisrčno pozdravil predsednik Doma Marjan Boltežar, ki se je škofu zahvalil za sv. mašo in krepke slovenske besede po evangeliju. Msgr. Boleta pa je pozdravil kot urednika „Ognjišča“, ki je najboljša slovenska mladinska revija in jo tudi tukaj mladina rada bere. Nato je opisal prihod Slovencev v San Martin v letih 1948 in 1949 in poudaril zlasti uspešno delo svétnika Karla Škulja. Omenil je prizadevanje starejših rojakov, da se postavi v San Martinu slovenski dom, kar se je zgodilo leta 1961 z nakupom stare hiše, ki je polagoma dobila obliko pravega slovenskega doma z vsemi potrebnimi prostori.

Nato je predsednik opisal delo v Domu. Povedal je, da deluje v domu slovenska osnovna šola, slovenski pevski zbor, fantovski odsek SFZ in dekliški krožek SDO, Liga žena-mati, Farni odbor in šahovski odsek. Sklenil je svoja izvajanja: „Trudili smo se in se bomo še v prihodnje trudili, da ostanemo zvesti Bogu in naši dragi slovenski domovini.“

Sledil je nastop najmlajših iz otroškega vrtca, razne deklamacije večjih šolarjev, petje šolskega zbora, deklamacija Gregorčičeve „Soči“, ki jo je lepo podala Cintija Frontini. Učinkovala je krepka deklamacija nekaterih kitic iz Martina Fierra ob spremljavi s kitaro.

Nato sta se škof dr. Janez Jenko in msgr. Bolé zahvalila za pozdrave in izrazila občudovanje nad delom Slovencev v Argentini.

Temu kulturnemu delu je sledil skupni asado. — Posebej pa je ob tej priložnosti Franc Fajfar čestital dr. Juriju Rodetu k njegovi 50-letnici, ki jo je obhajal prav ta dan.

V Slomškovem domu v Ramos Mejía

V petek, 1. maja, sta škof dr. J. Jenko in msgr. Franc Bolé obiskala rojake iz okolice Ramos Mejía v Slomškovem domu. Kot je že navada, sta prvo obiskala bolnike te okolice, ki se zaradi stanja niso mogli pridružiti temu slavju, in tako pokazala, kako zelo Cerkev ljubi in ceni trpeče.

Kljub slabemu vremenu, se je že zgodaj zbralo izredno veliko število rojakov, da osebno pozdravijo visoka gosta. Ob 18. uri sta škof dr. Jenko in msgr. Bolé prišla v Slomškov dom, kjer jih je pri vhodu že čakal predsednik Doma Jernej Tomazin v spremstvu odbornikov. Ob vstopu v dvorano, je mladinski zbor pod vodstvom Tineta Selana zapel mogočno pesem Pozdravljeni prevzvišeni, nakar sta jima deklici v narodnih nošah, Aleksandra Omahna in Marjanca Žakelj, izročili šopek rož.

J. Tomazin je kot predsednik Doma pozdravil oba gosta. Škofu Jenku je dejal: „V vas pozdravljamo slovensko Cerkev, ki je bila vso zgodovino tesno povezana s svojim narodom, z njim trpela in se veselila. Ta naš sprejem naj bo znak naše zvestobe in hvaležnosti.“ Msgr. Boletu, kot uredniku Ognjišča, je pa med drugimi besedami rekel: „Plamen, ki ste ga pred tolikimi leti prižgali na malem ognjišču se je razvil v

(Nad. na 3. str.)

Ali farsa ali spektakel

Že dalj časa smo spremljali Titovo štafeto v njenih predporodnih bolečinah. Včasih se je rojevala mirno, kakor so odzgoraj naročili, nato pa je potekala z vsem špektaklom, ki so ga mogli spraviti skupaj, da je pač Tito lahko zadovoljen praznoval svoj rojstni dan.

Ko pa je Tito umrl in so Slovenci pričeli misliti z lastno glavo, s štafeto ni šlo več tako gladko. Letos so se Slovenci kratkomalo uprli, da take štafete ne več; a jim preveč ni uspelo. Na centrali so jih pritisnili, da o štafeti ne sme biti debate, da bi bilo to protijugoslovansko dejanje itd.

Dobro, so si mislili Slovenci, če pač moramo, moramo. A po drugi strani so delali po svoje. Najprej so se iz nje norčevali, ko so privlekli na trg debel tram in ga obdelovali za 300 kg težko štafetno palico, ki naj jo nosijo najbolj navdušeni. Potem so predložili, naj pač štafetno palico kar brez ceremonij odnesejo Hrvatom; Slovenci pa bi medtem debatirali o mladinskih vprašanjih. Tudi to ni nič zaleglo.

Ko je šlo zares, so morali Slovenci izdelati svečani plakat in štafetno palico. O plakatu smo že pisali — plagiat nacistične umetnosti. Dvignil se je vihar po vsej Jugoslaviji, ustvarjalce so tožili, vse Slovence obdolžili separatizma in nacionalizma in nacizma in...

Ker je bilo malo časa, so sestavili drug razpis za plakat, ki ga je izdelala druga skupina. Velik list — pojasnjeno je bilo, da **ni** to lipov list, kot so podtikali z juga — v njem rdeča zvezda. Zelo nedolžna vsebina. In štafetna palica, ki so jo izdelali v Sloveniji — zelo cenen motiv: valj iz plastike, v katerem utripajo rdeče lučke, ki sestavljajo ime Tito. Vendar so bili vsi zadovoljni, da je zadeva rešena. A glej spaka, v Beogradu so ugotovili, da je plakat tudi plagiat (čeprav ne politično sumljiv) in neki beograjčan je izjavil, da je palica tudi plagiat njegove zamisli izpred let.

In da bo škandal popolen, je Mladina z dne 20. marca objavila „odkritje“, da je sploh vsa štafeta plagiat! In sicer je objavila iz predvojnega sokolskega lista zemljevid, kjer je razvidno, da je leta 1940 potekala enaka štafeta v slavo rojstnega dne kralja Petra II.! Za Slovence doma je bilo to primerjanje Tita s kraljem Petrom II. zadnji udarec, ki je vzel štafeti vso resnost in navdušenost.

Ker so bili pač prisiljeni, so jo organizirali, a kako!

Začela naj bi se na Triglavu, kamor zaradi dveh metrov snega ne more nihče razen nekaj alpinistov, kakor se je res (komaj, komaj) zgodilo.

Potem je nastopil še zaplet okoli Prešerna in njegove Zdravljice, ko je predsednik jugoslovanske mladine protestiral, da se v njej omenja Bog in da bodo na Triglavu govorili slovensko in ne „jugoslovansko“. Tu so se vsi Slovenci dvignili kot en mož in označili to kot napad in žalitev Slovencev! Seveda so samo delno uspeli. Ko je štafeta 23. marca odhajala z vrha Triglava v Bohinj, so govorili samo slovensko, a v dolini so štafeto sprejeli s Prešernovo Zdravljico — a le z njeno zadnjo, internacionalno kitico!, kjer se Boga ne omenja.

Tudi prenos štafete je bil polovičen. Štafetna palica ni prehajala iz rok v roke, ampak se je premikala „točkovno“, to je, da so jo pripeljali le v nekaj mest in končno z vzdihom olajšanja predali na jug, kjer potuje po starem dalje!

Medtem pa so v Sloveniji priredili vrsto mladinskih zborovanj, kjer so se pogovarjali o mladih: to so bile v glavnem zahteve o civilnem služenju vojaškega roka, o ekološkem problemu in ukinitvi nukleark, o izboljšanju učnih programov itd. Kritični študentje in tudi drugi so izrabili priliko, da so povedali, kar jim teži dušo.

In kaj naprej? Program zadnje slavnosti na beograjskem stadionu ni znan niti dan v javnost, čeprav so mladi iz Logatca dejali, da če bo tak, kot kaže scenarij, njih ne bo zraven. A iz Teleksa (26. III.) posnemamo spored predigre, naravnost otročje in banalne:

Nogometna igra med Modrimi in Rdečimi: Modre sestavljajo igralci, katerih začetnice imen dajo besedo JUGOSLAVIJA: Jugoslav, Uroš, Goran, Ozren, Selimi, Lojzek, Andreja, Vlado, Ilješ, Jovan, Alija. Rdeči so vratar Komunjarević, branilec Stabilković in Cenimirović, napadalci pa (nacionalisti) Slovenko, Srpko, Bošnjo, Hrvoje, Maki, Djetić, Lala in Kosovko. Sodijo Monetarni, Nacionalni in Unitarni. Končni rezultat je seveda 8:1 za J—U—G—O—S—L—A—V—I—J—O, 1 gol pa naj imajo presneti nacionalisti in rušilci „bratstva in enotnosti“!

Kako se je končala ta farsa, še ne vemo. Vemo pa, da po ostali Jugoslaviji iz nje delajo velik špektakel, po Sloveniji pa jo spremljajo naslovi v Mladini, Tribuni in celo Delu kot npr. naslov, ki smo ga posneli po Teleksu in ga dali našemu članku. In dodajmo še: PLAGIAT!

TDml.

Kaj ste storili beli Ljubljani?

Lani v začetku novembra so se sestali na Bledu kulturni delavci OF. Razpravljali so o razvoju in preobrazbi slovenskega narodnega značaja v luči 4. točke programa OF. Ta točka namreč pravi, da „z osvobodilno akcijo in aktivizacijo slovenskih množic preoblikuje OF slovenski narodni značaj". Kot poročajo je na Bledu to temo razvijalo trideset različnih referentov. Da je komunistična diktatura Slovencem do neke mere res spremenila značaj, lahko razberemo tudi iz naslednjih komentarjev.

———.———

Ne dolgo tega smo brali (Delo, 5. dec. 1986), da je rojakinja iz Argentine, ki je obiskala naše glavno mesto, zapisala, da je Ljubljana „siva". Da je na žalost res tako, potrjuje naslednji opis znanega kritika Cesarja Magrinija, ki ga povzemamo po tednikih „El Economista" (31. 10. 86) in „El Informador Público" (14. 11. 86), kjer je bil z rahlimi spremembami objavljen kot del potopisa po jugu Evrope.

„Iz Postojne do Ljubljane je približno dve uri vožnje z avtom. Mesto se mi je zdelo nepomembno, zaspano, razen v svojem najstarejšem delu. Ni videti lačnih obrazov, pa tudi ne obrazov, ki bi izražali veselje, kot da bi nekak strah plaval v zraku. Ko govore s tujcem, so zadržani, razen v najmanjšem, morda tu in tam malo radovednosti, tudi zadržane — in ne dosti več. Ljudje kot obledeli, povprečno oblečeni, molčeči, kot da bi bili slabe volje. Priznam, da sem se trudil, da bi videl stvari drugačne. Še danes se sprašujem, kaj sem šel iskat tja.

Ob uri, ko večina hiti iz dela domov, sem videl dolge vrste, ki čakajo na tramvaj in omnibus. V turistični pisarni, provincialni kot vse mesto, so mi povedali, da za moj proračun ni prostora v hotelu. Ker sem imel o tej stvari že izkušnjo iz prejšnjih potovanj, se nisem ustrašil. V Jugoslaviji je precej vsakdanje, da dobiš stanovanje pri kaki družini. Prav majčkena zasebna podjetja so dovoljena v železnem državnem aparatu.

Tudi zdaj je bilo tako. Dolgo sem iskal hišo, ki je bila na robu mesta. V spominu sta mi ostali le dve stvari: žalost, ki je dehtela iz zapuščenega vrta in v katerem so se 'bučke' drenjale med rahitičnimi vrtnicami, in lajanje velikega psa, ki se mi je zdel, priklenjen na verigo, simbol vse dežele...

Nisem opazil, ne tedaj ne kasneje, policijskega nadzorstva. Nagledal pa sem se do sitega slik in podob vseh vrst in velikosti, ki so predstavljale Tita, očeta Jugoslavije. Videl sem umazanijo, nered, vse kar je skupnega deželam, ki jim rečemo 'socialistične' in v katerih imajo lepoto in prijaznost za izraz 'kapitalističnega meščanstva'.

Po ne ravno ravno lahki večerji sem odšel v 'ljubljansko noč'. Stari del mesta. Mladi, ki obnavljajo, kot drugod po Evropi, videz 'punk', elegantna dama s hrtom, melanholične oči in polglasni pogovori. Ob desetih je vsega konec. Vrnil sem se v zasilno prenočišče. Pes je bil še vedno privezan, a se ni več pritoževal. Zdi se, da se je mogoče privaditi vsemu, še verigam.

Drugo jutro sem obiskal isti del mesta. Nisem ga prepoznal. Čez noč so ga napolnili prodajalci zelenjave, branjevci in obrtniki, ki so prodajali vsi iste izdelke, pa piščanci in kokoši (v kletkah), prav kakor je bilo v času cesarja Franca Jožefa..."

———.———

Res, da je bil Magrini le malo časa v Ljubljani, vendar je kot izkušen potopisec zadel vzdušje prenekaterega mesta v prav tako kratkem času. Skozi desetletja zadušena svoboda in prikrit strah sta vtisnili svoj pečat mestu in njegovim prebivalcem. Bog daj, da se bo s svobodo kmalu spet vrnil vesel in gostoljuben značaj ljubljanskih meščanov.

-r

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Prvi maj je po svetu znan kot praznik dela. V Argentini pa ima še poseben politično-institucionalni prizvok. Za ta dan ustava predvideva, da parlament prične svoja redna zasedanja, in predsednik mora pred skupaj zbranim zbornicama (poslansko in senatom) podati pregled čez delo, opravljeno v preteklem obdobju. Ta vsakoletna formalnost ima svojo pomembnost in svoj smisel za argentinsko demokratično življenje. Kongres je simbol demokracije, čeprav je le eden izmed treh republikanskih oblasti. A obratno kot se morda dogaja v drugih državah (npr. Brazil), je delovanje parlamenta v Argentini istovetno z demokracijo. Razne vojaške vlade so postavljale predsednike, ohranile sodno oblast, a nikdar niso obdržale parlamenta, niti svobodno izvoljenega, niti nasilno sestavljenega. Četrtič je že sedaj predsednik Alfonsín otvoril delo parlamenta kot predvideva ustava, in s tem postavil nov mejnik v zadnji zgodovini tridesetih let, ko vlade nikdar niso prekoračile štirih let ustavne dobe. Zadnji ustavni predsedniki: Frondizi, Illia, Isabel Perón, vsi so padli kot žrtve vojaških udarov, predno so dopolnili štiri leta vladanja. Izgleda, da bo Alfonsín imel več sreče. In to bo njegov velik uspeh.

DEMOKRACIJA IN AVTORITARNOST

Ni čudno, torej, da je v svojem govoru predsednik prikazoval delovanje ustanov kot veliki pridobitek zunanje dobe. Začel je svoj dolgi nagovor sicer z drugega vidika: z verskega. Njegov opis papeževega obiska, hvalospev za prejete dobrine, in poudarek važnosti obiska in smernic, ki nam jih je papež začrtal, ne zaostaja za nobenim pastirskim pismom zadnjih dni.

A pustimo to, in vrnimo se k politiki. „Vojaško, politično, gospodarsko in kulturno področje" preživljajo preliv iz avtoritarizma v demokracijo, je trdil. Res je. A včasih pozabljamo, koliko nas to stane. Ne da bi trdili, da je cena prevelika. Le poudariti je potrebno, da bi z nekoliko pameti in blage volje, cena bila lahko mnogo manjša.

Druga važna točka predsednikovega govora je bila utrditev potrebne modernizacije države. To je točka h kateri se predsednik zelo pogosto povrača zadnje čase. Govori o „resničnem narodnem načrtu" („verdadero proyecto nacional"), ki ga Argentina res nima, in katerega je krvavo potrebna. Gre za to: običajno ko neka vlada nadomesti drugo, poruši iz enostavnih političnih razlogov vse, kar je prejšnja storila, in začne znova, z drugega kota. Tako potem razumemo zakaj vedno živimo v razvalinah. Gre torej za vsaj nekaj temeljnih točk, okoli katerih se morajo zediniti vse najvažnejše demokratične politične sile. Na teh naj nato gradi, sicer po svoje, a vendar gradi naprej, vlada, ki jo ljudska volja postavi na krmilo države.

V isti zvezi govori predsednik o „uspešni demokraciji", kajti med nami je beseda demokracija še vedno sinonim neuspešnosti in kaosa. Za to „neuspešnost" in ono „modernizacijo" je potrebna ustavna sprememba. To pa je žal pol institucionalna, pol politična zadeva. Politična, v kolikor gre za skrajšanje predsedniškega roka s šest na štiri leta, a uravnovešeno z možnostjo ponovne izvolitve istega predsednika. Ustavna sprememba naj bi vsebovala, po nekaterih predlogih in načrtih, globlje poteze. Med nekaterimi idejami, ki resno krožijo v odgovornih krogih izstopa republiški sistem po vzorcu sedanje italijanske vlade. Imeli bi predsednika sicer z večjo močjo kot italijanski, a imeli bi prvega ministra ali ministrskega predsednika, ki bi mogel sestaviti vlado s predstavniki več strank, in tako zagotoviti večjo uspešnost, bolj pozitivno delovanje parlamenta in lažjo ter hitrejšo rešitev raznih političnih kriz. Celoten ustroj bi podelil tudi večjo stabilnost celotnemu demokratičnemu sistemu.

ŠE VEDNO BREZ PAKTA

Kot je predsednik Alfonsín poudarjal potrebo teh sprememb, zagotavljal, da radikalizem nikakor noče in ne pospešuje „bipartidizma", obstoja le dveh strank, je tudi nenehno poudarjal, da mora vse to biti „prostovoljno". Ob tem se je marsikomu porodila misel, kako težko bo vse to izpeljati. Saj vlada v teh tednih ni mogla doseči niti, da bi sindikati in podjetniki prostovoljno podpisali socialni pakt.

Zgodovina tega pakta se vleče, in njega usoda je neznana v trenutku, ko pišemo te vrstice, akoravno je optimizem še vedno na visoki točki. Gre tu bistveno za vladno gospodarsko politiko. Res je izgovor sindikalistov povišica plač. A videti je, da ni soglasja v sami vladi. Delavski minister peronist Alderete je priznal, da obstajajo „ideološke razlike" z gospodarskim ministrom Souruillem. Gospodarstveniki s svoje strani le pasivno gledajo na te debate, češ, plače so v sedanjih okoliščinah zadeva sindikatov in vlade. Sami so glede pakta dosegli nekatere globoke spremembe v bodoči delavski in sindikalni zakonodaji, kar se pa tiče gospodarske politike so že dolgo izražali svojo nasprotje radikalnemu načrtu, in predložili svoje alternativne točke.

Polemika se torej trenutno suče okoli povišic plač. CGT je odklonila dvojen obrok po 50 avstralov na račun trinajste plače (neke vrste posojilo), in zahteva konkretno povišico. Ubaldini kot glavni tajnik ve, na kakšne težave naletava vlada in vidi, kako ortodoksni peronisti, zabarikadirani v delavskem ministrstvu, doživljajo prve poraze. Ve, da brez podpisa CGT socialni pakt ne bo pravilno rojen, in da je njegovo bodoče zdravje odvisno od iskrenega pristanka delavcev. To pa se lahko reši v nekaj dneh, ali pa se vleče v nedogled.

(Nad. na 3. str.)

PRVI KORAKI

ANEKDOTE IZSELJENCEV V ARGENTINI

14.

Spovednik je potrpežljivo poslušal grehe mlade spovedenke. Potem ji je dal potreben nauk, ji naložil pokoro in ji dejal: „Pésame..."*

Dekle je iskalo, kako bi prišlo do njega, a ker zaradi mreže ni mogla, mu je začela deliti poljubčke kar tako...

———

* Pésame — žal mi je... Bésame — poljubi me...

80-letnica dr. Filipa Žaklja

Dolgo življenje je Gospod naklonil našemu jubilantu dr. Filipu Žaklju. A ne samo dolgo po trajanju, temveč tudi izredno plodno po delovanju.

2. maja letos je obhajal svojo 80-letnico. Božja previdnost ga je vodila iz Slovenije sem v Argentino, kjer je gotovo precej tudi njegova zasluga, da je izšlo toliko novomašnikov iz našega semenišča ter tudi toliko srednješolcev iz zavoda v Adrogueju, ki so ostali versko in narodno na pravi poti.

A ne samo njegovo vzgojno in znanstveno delo, predvsem pa je znana po svetu njegova pisana beseda. Izdajal je pri raznih založbah, če je bilo treba pa tudi v samozalžbi, najrazličnejše knjige, ki so segle preko vse Slovenije v svetu.

Spomnimo se njegovih verskih knjig, molitvenikov, življenja svetnikov, razmišljanj ali šmarnic, pa še Baragovega vestnika in drugih verskih del, s katerimi je dajal dušne hrane slovenskim vernikom po svetu. Enako tudi neštevilne članke po raznih revijah.

Še drugi del njegove dejavnosti je odmeval po vsem svetu: njegov napor, da se ne pozabi naša velika medvojna in povojna protikomunistična borba in vetrinjska tragedija. Izdal je vrsto knjig in knjižic, nekatere je sestavil sam, druge pa je založil, ki so razkrinkavale komunistične laži in pričale o raznih dogodkih, za katere je nujno, da se ne pozabijo.

Za vse to delo, versko, vzgojno, zgodovinsko in ideološko, smo mu Slovenci, raztreseni po vsem svetu, kakor predvsem mi tukaj v Argentini, iz srca hvaležni. Ogromno delo si je naprtil, naj mu ga Gospod obilo poplača. Mi mu pa želimo še dolgo življenje, da bi lahko tako koristil slovenskemu narodu in širjenju božjega kraljestva!

Plácido Domingo

„Zelo rad bi spet pel v Colónu"

London, januar 1987

Španski tenorist Plácido Domingo je zopet prevzel središče evropskega glasbenega življenja, ko je v londonskem Covent Gardenu čudovito odpl glavno vlogo Verdijeve opere „Othello". Vstopnice so bile že več mesecev razprodane. Pred vsako predstavo so fanatiki stali na cesti in ponujali tudi do petdeset funtov, pa zaman. Zanimanje se je povečalo zaradi dveh razlogov: Domingo že dve leti ni pel v Londonu. Zaradi potresa v Mehiki je odklonil prav te predstave „Otella", ker je tam izgubil nekaj domačih. Decembra bi pa moral imeti samostojni koncert v dvorani Wembley, pa je dan pred prireditvijo odstopil, rekoč, da so cene vstopnic previsoke. To mu je povzročilo tožbo za sto tisoč funtov. Menda je bila pravi vzrok prekinitve skromna predprodaja. Poleg tega je pa nekaj mesecev prej Domingov glavni konkurent, Luciano Pavarotti, doživel izreden uspeh prav v isti dvorani. Zato je angleško časopisje pisalo, da je Domingo potreboval slovito zmago, da bi napačno potezo nekoliko popravil.

Na otru se je pa izkazal kot eden največjih umetnikov sedanjega časa. Tako pevsko kot igralsko je vlogo ljubosumnega vojščaka mojstrsko predstavil. Glasovno je brez dvoma v največji formi svoje kariere. Desdemono je podala Katia Ricciarelli, od katere je kronist odnesel veliko boljši vtis kot iz lanskega koncerta v Colonu. Tudi Jusino Díaz (Jago) je bil na višini. Prav ti trije pevci imajo glavne vloge pri Zeffirellijevem filmu, ki ga bomo kmalu videli v Buenos Airesu.

Zelo pohvalno oceno kritikov je dobil dirigent Carlos Kleiber, Argentinec po rodu, poročen s Slovenko. Kleiber slovenščino dobro obvlada. Kot dirigent ima visoki renome v Evropi. Nekateri ga postavijo takoj za Karajanom. Znan je pa tudi po svojih izbruhih. Pravijo, da je nekoč sredi generalke poslal k vragu dunajske filharmonike in ga ni bilo več nazaj. Kleiber dirigira, kjer in kar on hoče.

Kronist je poslušal v Covent Gardenu tretjo predstavo „Othella", kjer je Domingo praznoval 1.900 opernih nastopov. Bil je tudi povabljen na praznovanje. Po vsem tem je Dominga intervjuval v garderobi, kamor je pevec prišel še maskiran in v igralski obleki. Kljub velikemu naporu ni Domingo postavil omejitve v času.

Kako uživaš ta veliki uspeh?

Domingo: Brez dvoma so bile nepozabne predstave za publiko, za zgodovino Covent Gardna in, seveda, zame.

Londonski časopisi so pisali, da si potreboval veliki uspeh, zaradi ukinitve Wemblejskega koncerta.

Domingo: To je bilo napačno pojmovanje. Med obema dogodkoma ni nobene zveze. Koncert v Wembleju je bil samo prestavljen, Verdijeva opera pa je že dve leti na programu.

Kako doživljaš „Othella" po enajstih letih krstne predstave?

Domingo: Ocena ni lahka. Seveda sem bil takrat, ko sem prvič pel „Othella" v Hamburgu zelo dobro pripravljen. Imel sem velik uspeh. Prišli so kritiki iz celega sveta. Tistim, ki so pa rekli, da je še prezgodaj za tako naporno vlogo in da bom kmalu ostal brez glasu, sem dokazal, ne samo, da so se zmotili, temveč tudi, da se danes počutim kot nikoli prej. Je pa „Othello" v tem trenutku moja najljubša opera. Letos jo bom dostikrat pel, ker praznuje stoletnico. Priznam, da je od takrat, ko sem prvič prevzel vlogo in sem bil star komaj 34 let, pa do danes prepad razlike. Leta in praksa sta prinesli svoje.

Boš nastopil drugo leto v Colonu za njegovo osemdesetletnico?

Domingo: Težko bi rekel. Program imam za nekaj let zelo natrpan. Toda če bi dobili prostor za enega ali dva koncerta, bi z veseljem sprejel. Opera vzame saj tri ali štiri tedne, zato bo malo težje. Imam pa na Colón najlepše spomine, čeprav

sem bil tam samo štirikrat. To ni veliko, zadostuje pa, da ga cenim kot eno največjih opernih hiš. Tudi publike ne morem pozabiti. Zelo rad bi spet tam nastopil.

Ali ste res največji tenoristi med seboj skregani?

Domingo: Ne. Zakaj? Seveda pride včasih do napetosti. Vsi smo ljudje, imamo napake in hočemo čimveč in čimboljše nastopati. Je pa velikokrat krivda nekaterih časnikarjev in agentov, ki segajo predaleč. Za večjo prodajo zelo radi pretiravajo.

Maja boš pel „Aido" v Egiptu. Predstave se bodo vršile pri Amonovem templju v Luksorju. Na odru bo čez tisoč ljudi, pa tudi 550 tehnikov in 180 članov orkestra bo sodelovalo. Še slone obljubljajo. Kaj pričakuješ od teh nenavadnih predstav.

Domingo: Pel bom samo prvo predstavo, 2. maja, za kar bom moral za nekaj dni zapustiti vaje nove produkcije „Othella" na Dunajski državni operi. So pač pozno začeli z organizacijo. Pričakovanja so najboljša. Mislim, da bo res nekaj mogočnega in nepozabnega.

Hvala lepa, Plácido, za tvoj čas in naj jih bo še tisoč devetsto.

Domingo: Zahvalim se ti za željo. Rad bi jih dočakal še... No, pa ne postavljajmo številk. Naj Bog odloči.

Janez Vasle

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — **Prvi psihiatrični dnevi** so bili v slovenski prestolnici. Udeleženci so se ukvarjali s temo, „pogovor z duševno in čustveno moteno osebo“, posvetili pa so se, predvsem, urgentnim in kriznim stanjem v psihiatriji.

LJUBLJANA — **Slovenska izseljenska matica** je na seji 24. marca ugotovila, da živi na svetu od 20 do 30% vseh Slovencev; da so ti organizirani v nad 1500 društev; ter da v ZDA živi približno 350.000 izseljencev in njih potomcev. Matica bo še nadalje skrbela za „celovito informiranje“ izseljencev. O kulturni pomoči starim izseljencem v Argentini ni bilo besede, o novih pa itak vedno molče.

LJUBLJANA — **Zanimanje mladih za vojaške in obrambne poklice** se zmanjšuje. Zato so razširili informativno-propagandno dejavnost. Pripravljajo 30.000 izvodov prospektov o vojaških šolah in poklicih za osnovnošolce, srednješolce in starše, video kasete s programom filmov o vojakih šolah, računalniško kaseto o vojaških šolah, brošuro Vojaške šole in poklici, med drugim.

LJUBLJANA — **Nove šole** v kraju Kangaba v državi Mali bo gradilo podjetje Emona inženiring. Posel jim bo prinesel 2,8 mil. dolarjev. Emona inž. že celih deset let uspešno deluje v tej afriški državi.

LJUBLJANA — **Poraba bencina in kurilnega olja** je močno poskočila v prvih mesecih tega leta. Sklepajo, da je temu vzrok realna pocenitev tekočih goriv, zato si kupci že polnijo zaloge za prihodnjo zimo. Zaenkrat še ni problemov z dobavo; skrbi pa jih, ker povpraševanje nič ne pada.

LJUBLJANA — **Sonce** je ime svetovalni delovni organizaciji, ki naj bi pomagala pripeljati uporabo energije v Ljubljani v bolj racionalno raven. V njej bo zaposlenih največ sedem strokovnjakov z vsaj visoko izobrazbo. Ljubljana porabi 15 odstotkov vse energije, porabljene v Sloveniji.

TITOGRAD — **Obtožnico** proti štirim slovenskim vojakom so vložili, ker jih sumijo, da so med služenjem vojaškega roka „širili sovražno propagando“. Vse seveda po prvem odstavku 133. člena kazenskega zakonika SFRJ. Vojaki naj bi se izrekali za odcepitev Slovenije od Jugoslavije, da bi živeli kot Švicarji, da ji ne bi bilo treba odplačevati jugodolgov ali pomagati manj razvitim republikam; da so Slovenci in Hrvati edina kulturna naroda; da sedanje vodstvo ni zmožno voditi države in da ga je treba zamenjati; da bi morala biti Slovenija etnično čista, zato je treba izgnati vse neslovenske delavce; da se zavzemajo za obnovitev nacistične ideologije in ohranitev tradicij stare Nemčije, itd.

DOMŽALE — **Slovenska novost** je bila predstavljena na koncertu Simfoničnega orkestra Domžale-Kamnik, ki je bil posvečen 15. obletnici delovanja. Pod vodstvom Tomaža Habeta, ki vodi orkester že od ustanovitve, je bil namreč prvič izvajan Divertimento za kitaro in orkester mlajšega slovenskega skladatelja, diplomanta študija kompozicije na Akademiji za glasbo v Ljubljani Aleša Strajnarja. Divertimento, ki je nastal leta 1984, je pri prvi izvedbi imel kot solista na kitari Andreja Grafenauerja.

UMRLI SO OD 23. do 28. marca 1987:

LJUBLJANA: Albina Jerman; Angela Leban roj. Blažič; Jakob Škrlep; Anton Debevec, 90; Henrik Nastran; Ivanka Pavlin roj. Svetlič, 90; Zina Jelen; Eliza Bufon; Ljudmila Hočevar roj. Vodlan; Ivaka Kovačič roj. Varoga; Matilda Korošec roj. Zobavnik; Mihael Pavlič; Jelka Zahar; Leopold Breskovar; Ciril Miklič; Viljem Jelen; Mojmir Kobal; Franc Zupančič; Janez Garbas; Josipina Vdovč roj. Povh; Stane Kardiš; Zoran Ravnikar; Dušan Kapun; Ivanka Jurca roj. Kukovčič; Ferdinand Bartl; dr. Dolfe Vogelnik, 76; inž. Anton Pečnikar; dr. Anton Vukselj; Franc Suhadolnik; Leopold Adam; Rudolf Zuvec st.; Franc Trampuš; Marija Bizjak roj. Ojsteršek; Franja Kolenc; Drago Selan; Nada Samar; Slava Petelin roj. Markeč; Marija Debeljak roj. Gruden; Ivanka Majstorovič roj. Kavčič; Viladimir Borštnik; Viktor Plestenjak; Marija Sedlar roj. Bečan; Zinka Belingar roj. Kolar, 88; Slavko Kavčnik; Albina Rodič roj. Kovačič; Stane Kavčič, 67.

RAZNI KRAJI: Robert Vidmar, 85, Maribor; Anica Ferlan, Nova Gorica; Alojz Sporar, Ponikve; Dragica Maček, Laško; Vinko Trček, Domžale; Marija Šteblaj roj. Golob (Zajčeva mama), 86, Želimlje; Janko Molek, Borovnica; Julijana Škrubelj, Braslovče; Andrej Istenič, 83, Unec; Franja Klemenc roj. Gorjanec, Kočevje; Alojz Kofalt, Semič; Urška Zorko roj. Žitko, Vitomarci; Rado Sedevčič, Litija; Marija Prusnik roj. Tabernek in Edo Garbas, Sistro; Hermina Reya, Izola; Alojz Jelen, Podkraj; Mici Pogačnik roj. Šlebar in Milan Bregar, Blejska Dobrava; Marija Krč, Zg. Jezersko; Peter Podgornik, 89, Postojna; Francka Žandar, Radeče; Ivan Valenčič, Javor; Marija Bertoncelj in Anton Lah, 65, Celje; Angela Andrejka, Homec; Stane Sklamba, Ajdovščina; Pavla Tušek, Lipica pri Škofji Loki; Rado Vavtar, Šmartno pri Litiji; Marija Kimovec roj. Lavrič, Vodice; Franc Iskra, Sele pri Ajdovcu; Janez Košir, Kostanjevica na Krki; Jože Rabuša in Franc Stražišar, 89, Ljutomer; Vincencij Ostronič, Vinica; Milan Rodic, Prevalje; Frenk Boltanzer, Kamnica.

SLOVENCI v ARGENTINI

Osebne novice

Krst V petek, 1. maja, je bil krščen v cerkvi Marijinega brezmadežnega srca (Loma Hermosa) **Ivan Dimnik,** sin Rudija in Silve roj. Rupnik. Botra sta bila Elizabeta Rupnik in Andrej Dimnik. Krstil je dr. Jure Rode. Čestitamo!

Poroka: V baziliki de la Merced v Capitalu sta se poročila **Andrej Pucko** in **María Alejandra Colombo.** Za priči so bili ženinovi starši Vinko in Cecilija Pucko in nevestini starši. Poročil je g. Jože Guštin. Novoporočencem želimo vso srečo!

Smrt: 24. aprila je izgubil v prometni nesreči življenje **Pedro Jorge Casullo.** Ženi Mariji roj. Malavašič in otrokom naše iskreno sožalje.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

(Nad z 2. str.)

Pravzaprav je vlada doživela poraz že s tem, da podpisa ni dosegla pred 1. majem. Predvideno je bilo, da bi ga uradno napovedal Alfonsín v svojem govoru. Tako pa se je moral omejiti le na poziv k podpisu tega pakta, ki naj bi predstavljal „svobodno soglasje interesov in projektov različnih sektorjev“. In to bo zaenkrat ostal.

Seveda smo tudi v drugem oziru nekoliko napredovali. V ljudeh je zavest, ki se počasi a vztrajno utrjuje, da je nujno potrebno priti do nekakšnega soglasja. V primeru socialnega pakta, da prenehamo z nejasno gospodarsko politiko in nenehnimi sektorialnimi problemi, stavkami in podobnim. V političnem življenju pa, da ne stavimo vseh upanj na prihodnje volitve, ki tako ali tako same po sebi ne bodo ničesar rešile. Rešitev bo le v soglasju, na podlagi katerega je treba graditi, če hočemo kdaj sploh videti zgradbo dokončano.

V tem smislu se je izrazila tudi cerkvena hierarhija. Škofje so pred dnevi zasedali na prvem letošnjem splošnem sestanku. Tam so med drugimi preučili tudi zadevo ustavne spremembe. Kompromis Cerkve z demokracijo je jasen. Pokazal se je že za časa vojaške krize, ko je Argentinska škofijska konferenca jasno izrazila svojo zaslombo civilni vladi, in pozvala upornike k premisleku in odstopitvi od svojih zahtev. Sem spada tudi dejstvo, da je Argentinska katoliška akcija, kot cerkvena ustanova, podpisala „demokratični kompromis“ političnih strank in drugih civilnih ustanov.

Škofje so se to pot znova povrnili k ideji „sprave“. Narodna sprava je temeljni pogoj za nadaljnjo mirno življenje. Ta sprava pa zahteva „odpovedi in žrtve“. Za to so tudi mogočen kres, čigar toplota greje tudi nas in nas druži v vedno večji prijateljski krog.“

Marjan Loboda st. je vodil in povezoval skrbno pripravljeni program, zasluga voditeljice šole ge. Lenče Malovrhove. Tako so se vrstile prisrčne recitacije učiteljice Anice Šemrov, katere so z vso otroško ljubeznijo podale Aleksandra Omahna, Marjanca Žakelj in Klavdija Selan, z veselimi Slomškovimi pesmimi, katere je zapel šolski zborček pod vodstvom ge. Kristine Qualizza, in ponosnimi mladinskimi recitacijami, katere so lepo podali Klavdija Malovrh, Alenka Smole, Andrejka Vombergar, Lojze Lavrič in Tone Rode, povezane z ubranim in vedno lepim petjem mladinskega zbora. Ves program je poudaril našo narodno in versko zavest po zgledu zavetnika Doma, škofa Slomška, ki je že pred več kot 100 leti delal za ohranitev slovenstva. Kot v potrdilo, da tudi mi delamo po njegovem zgledu, so vsi navzoči zapeli našo izseljensko himno Slovenija v svetu.

Po zaslugi zakoncev Bidovec so hitro pripravili oder za sv. mašo, pred katero je župnik J. Škerbec ponovno pozdravil oba visoka gosta, nakar je sledila koncelebrirana služba božja.

Po končanem cerkvenem opravilu sta oba obiskovalca bila povabljena v spodnje prostore, najprej med mladino, kjer sta ju pozdravila predsednik SFZ Dani Škraba in predsednica SDO Monika Tomazin, mu ponudila argentinski mate in po slovenski navadi kruha in soli, nakar so mladi stavili različna vprašanja, na katera sta oba gosta z veseljem odgovarjala. Za konec so jima zapeli še himno Slovenska smo mladina. Nato sta posebno pozdravila šolske otroke in njihove učitelje, ki so jima z veseljem in navdušenjem zapeli „Škofa imamo radi“ in še druge pesmice. Škof bi bil rad se dalj časa ostal med njimi, vendar je čas šel hitro naprej in med tem so gospe pod vodstvom g. in ge. Škraba lepo preuredile dvorano, da so lahko pogostile visoke goste. Zopet je J. Tomazin izrekel veselo napitnico, nakar so vsi navzoči navdušeno zapeli Kol'kor kapljic. Škof Jenko in msgr. Bole sta tudi podpisala spominsko knjigo in prejela različne spomine na to srečanje. V spremstvu M. Loboda je nato šel škof Jenko po dvorani in pozdravljal vse navzoče, se z njimi razgovarjal predvsem o domači Sloveniji. Enako msgr. Bole, znan skoraj med vsemi rojaki kot urednik zelo brane revije Ognjišče. Razgovori so se podaljšali pozno v noč, oba gosta sta se pa prav posebno zanimala tudi za celotno delovanje v Domu, predvsem o kulturnem in verskem udejstvovanju in o prireditvah, ki so v Domu.

S pesmijo Zahaja sonce so se rojaki poslovili od cenjenih gostov. Posebej moramo omeniti okrasitev Doma za to priliko, katero je napravil Stane Snoj, zahvaliti se vsem gospem, ki so pomagale plesti številne vence in pomagale v kuhinji, ter mladini, ki je stregla, da je celotni večer tako lepo uspel.

Škof Jenko med nami

(Nad s 1. str.)

Birmovanje v cerkvi Marije Pomočnice

V nedeljo, 3. maja, se je zbrala v cerkvi Marije Pomočnice v Don Boscu v Ramos Mejiji množica slovenskih vernikov, da predstavi škofu Janezu Jenku mlade kristjane, ki želijo biti pričevalci krščanske vere.

Škofa Jenka so spremljali na poti do oltarja dr. Alojzij Starc, msgr. France Bole, Janez Petek CM, Tone Rant SDB, Janez Grilc iz Venezuele, bogoslovca Šenk in Qualizza ter ministranti. Pri oltarju ga je pozdravil domači župnik Tone Rant, mu izrekel dobrodošlico ter ga prosil, naj potrdi v veri birmanke in birmance. Teh je bilo 155 in so s svojimi botri zasedli klopi glavne ladje lepe cerkve. Vso svečano mašo je na koru prepeval pevski zbor Gallus, ki mu je dirigiral dr. Julij Savelli, sedanja voditeljica zbora Anka Gaserjeva pa je spremljala pri orglah.

V pridigi je škof Janez Jenko nakazal sličnost med prvimi binkoštmi in vsakim birmovanjem, ki naj v birmancu vžge apostolsko zagnanost. Zatem so se pred škofom zvrstili letošnji birmanci in birmanke, da so iz njegovih rok dobili sedem darov Svetega Duha.

Po končani maši so se škof in birmanci še skupaj slikali, da jim bo spomin na to lepo priložnost še dolgo ostal v spominu.

MIRKO VASLE (19)

Slovenci in šport

STRELJANJE

V Ciudad México so se vršile tekme za svetovni pokal v streljanju z zračno puško. Zmagal je in postal novi svetovni prvak Slovenec Rajmond Debevec, a ne samo to, postavil je tudi novi svetovni rekord, kar ni tako lahko, kajti konkurenca v tej disciplini, ki jo gojijo skorajda v vseh državah sveta, je izredna. Za tako visoke rezultate je torej res potrebna natančnost ter vztrajnost. Rajmond Debevec je star 24 let, rojen je bil v Postojni, kjer se je začel ukvarjati s streljanjem. Potem se je preselil v Ljubljano, kjer tekmuje za Olimpijo. Bil je dvanajstkrat državni prvak; poleg svetovnega rekorda si je prilastil še 4 državne, 2 članska in dva mladinska. Vrsto let je že stalni član jugoslovanske reprezentance. Za seboj ima že sto dvajset nastopov v majici z državnim grbom. Sodeloval je na desetih evropskih in štirih svetovnih prvenstvih, pred tremi leti pa tudi na Olimpijskih igrah v Los Angelesu. Zanimivo pa je dejstvo, da so jugoslovanski reprezentanti odpotovali čez Atlantik na lastno pobudo in z denarjem, ki so ga sami zbrali. Debevec upa, da se jim bo položaj zboljšal po teh izrednih uspehih. Po tem je torej soditi, da je tamkajšnji položaj precej podoben argentinskemu, vsaj v manj popularnih disciplinah. Vsak posameznik mora dokazati, da je sposoben in izvrsten v svoji stroki, da mu Zveza to prizna in mu pomaga. Zaradi tega je uspeh teh mušketirjev še bolj pomemben.

SMUČANJE

V slalomski disciplini so zaključili letošnja tekmovanja v Sarajevu — smučišče na pobočjih Jahorine. Zopet so Slovenci slavili zmagoslavje, ko je Grega Benedik dosegel svojo prvo zmago za svetovni pokal. Drugi je prišel na cilj Bojan Križaj, ki si je tako zagotovil skupno prvo mesto na svetovnem pokalu v slalomu, kar je dosegel sedaj prvič v svoji sicer bogati smučarski karieri. Križaj je s tem številnim in dragocenim priznanjem in zmagam na največjih mednarodnih tekmovanjih dodal še enega, ki ima poseben pomen zlasti zato, ker je bil Križaj edini med zmagovalci letošnjega svetovnega pokala, ki ni bil iz švicarske reprezentonce. Vse druge kristalne globuse — najvišja priznanja letošnjega tekmovanja — so pobrali Švicarji in Švicarke. Tako je Križaj, ki se bliža koncu svoje kariere, dobil isto odličje, ki bi ga zaslužil že prej; a prvi Slovenec ga je dobil Rok Petrovič lani.

Še nekaj besed o Gregi Benediku. V letošnji sezoni je dokazal s svojim 5. mestom v končni lestvici v slalomu, da se je priključil svetovni eliti. Upamo, da se bo „prebudil“ v prihodnji sezoni Rok Petrovič, ki je po lanski zmagi „zaspal“ in zasedel le 11. mesto v slalomski razporeditvi.

V skupni končni lestvici vseh panog je zmagal Švicar Pirmin Zurbriggen, 9. je bil naš Križaj, 26. Benedik, 34. Petrovič. Zanimivo je to, da je vse druge discpline razen slaloma, to je smuk, veleslalom, superveleslalom ter kombinacijo v skupnih disciplinah zmagal isti smučar — Zurbriggen. Seveda je tako Švica tudi dobila Pokal narodov; kjer je Jugoslavija dosegla častno 6. mesto. Tu je treba omeniti, da imajo države, ki so se uvrstile pred Jugoslavijo veliko prednost v številnosti svojih tekmovalcev.

Iz tega lahko sklepamo, da je slalom jugoslovanska, to je slovenska disciplina. V zadnji sezoni so Slovenci trikrat zmagali, dvakrat Križaj in enkrat Benedik; trikrat so zasedli 2. mesto — dvakrat Križaj in enkrat Petrovič; tretje mesto pa je zasedel enkrat Križaj. Vse v slalomu.

Pri ženskah lahko rečemo, da se ni zgodilo nič novega, če primerjamo lansko sezono z letošnjo. Edino to, da so Švicarke povečale svoj naskok. V smuku je zmagala Figini, v slalomu Schmidhauser — tu je bila Svetova deveta. V veleslalomu sta delili prvo mesto Schneider in Walliser, šesta je dospela Svet Mateja. Kombinacijo pa je dobila Oertli. Vse zmagovalke so seveda Švicarke, ki so tudi dobile pokal narodov; Jugoslavija je bila sedma. Najboljša slovenska smučarka Mateja Svet je izredno smučala tja do svetovnega prvenstva v sredini sezone, tako zelo, da so ji zaradi njenih treh kolajn izdali posebno znamko njej v čast (Enako bodo počastili sedaj Križaja.). Potem je popustila, morda zaradi napora, morda zaradi drugih problemov; toda novih vrhunskih uvrstitev ni več zmogla, na nekaterih tekmah je tudi odstopila. Kljub temu pa je vzdržala med najboljšimi v skupni razvrstitvi za svetovni pokal. Druga Slovenka, ki se je na treh slalomih uvrstila med petnajstorico najboljših, je bila Mojca Dežman. Za končno uvrstitev skupnih panog: zmagovalka je bila Maria Walliser iz Švice, 7. mesto pa je zasedla Mateja Svet.

SMUČARSKI SKOKI

V Falunu na Švedskem je zmagal Finec Nfkaenen. Najboljši Slovenec je bil 13., Zupan.

V Planici na prvem tekmovanju je zmagal Avstrijec Felder, 4. je bil Tepeš, 10. Zupan. Na drugem tekmovanju je zasedel 2. mesto Zupan, 4. je bil Tepeš, zmagal pa je Norvežan Fidjestoel.

Končali so sezono v Oslu, Norveška. Na 70-metrski skakalnici je zmagal domačin Opaas, 9. je dospel Tepeš. Na 90-m. skakalnici je bil 4. Tepeš, 17. pa Zupan. Končna lestvica nam pove, da je zmagovalec svetovnega pokala Norvežan Opaas, 4. Tepeš ter 7. Ulaga. Norveška je dobila pokal narodov, Jugoslavija je bila 4.

Malokatera smučarska sezona se je za skakalce začela v taki negotovosti kot ta, ki se je iztekla. Prvič to, da je manjkalo snega skoraj po vsej Evropi. Slovenci so sicer začeli tekmovanje zelo dobro v Severni Ameriki in Kanadi, posebno Primož Ulaga, ki je na koncu prvega dela bil na 3. mestu. A v drugem delu je popolnoma popustil in ostal na 7. mestu. Nasprotno je opravljal svoje delo Miran Tepeš; po „mlačnem začetku“ je izvrstno skakal v drugem delu in si tako priboril dobro 4. mesto. Dvakrat se je izkazal mladi Matjaž Zupan. Prvič na svetovnem prvenstvu v Obersdorfu, kjer je po vsem nepričakovano osvojil 4. mesto. Na koncu tekmovanja se je zopet „pokazal“ na Planici, ko je dosegel izredno 2. mesto. Če upoštevamo njegovih 18 let, lahko veliko pričakujemo od njega v bližnji bodočnosti. Na skupni lestvici je dosegel 23. mesto. 20. mesto je dosegel Matjaž Debelak. Ta je skakal skozi vso sezono v ne najboljši formi, a vedno je priskakal nekje na srednjih mestih. V njegov prid lahko povemo, da je bil večkrat poškodovan, posebno na svetovnem prvenstvu je imel hude težave s prstom na nogi. Primož Ulaga je skakalec, ki je dosegel najboljše rezultate med jugoslovanskimi skakalci, a je živčno silno nestabilen; drugače bi bil sploh med tremi najboljšimi skakalci na svetu. Po drugi strani pa je Tepeš, s svojim 4. mestom na končni lestvici dosegel najboljšo jugoslovansko uvrstitev na tekmovanju za svetovni pokal.

MALI OGLASI

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov. **Andrej Marolt,** Avellaneda 216, San Miguel. T. E. 664-1656.

ZA DOM

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - automatično zalivanje - **Andrej Marolt,** Martínez de Hoz 110, San Miguel, T. E. 664-1656.

ADVOKATI

dr. Franc Knavs — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Pcia. Bs. As. — Tucumán 1455, 9. nadstr. E - Tel. 45-0320 - poned., torek, četrtek od 16 do 20.

ARHITEKTI

arh. Jure Vombergar — Načrti za gradnje stanovanjskih hiš, industrijskih in trgovskih stavb. — Av. Gaona 2776 - 1706 Haedo T. E. 659-1413.

TRGOVINA

Delikatesa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadro severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle — vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127.

Kreditna zadruga SLOGA — Bmé. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 14. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bmé. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 14. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN — Slovenski dom - Córdoba 129 Tel. 755-1266 - Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure. (g. Stanko Oberžan).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS — Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10,30 do 12,30 (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje ob četrtkih od 20. do 22. ure in ob nedeljah od 10,30 do 12,30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) H. Irigoyen 2756 Tel. 651-1760 - Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9,30 do 11,30 (gdč. Julka Moder).

Cena največ štirih vrstic ₳ 3 za enkratno objavo, za ves mesec — 4 številke — ₳ 8.

IZŠLA JE

mladinska vez

Poravnajte naročnino!

Janez Menart:

Pridiga 1559

Naš rajnki cesar Karol, mogočni Habsburžan,
je bil pobožen človek in po modrosti znan.
Rad vladal bi pravično in strogo s pravo mero,
rad trdno bi državo in **eno** sveto vero.
A vse zaman! Holandec in Sas in luteran
in knezi — vsi so vlekli le vsak na svojo stran.
Pod starost kljub bolezni in kljub betežnim letom
iz Inomosta bežal je še pred lastnim zetom.
Od vsega razočaran, dejal si je ves strt:
„Pustimo svetne marnje in mislimo na smrt!"
In sam se odpovedal je tronu in škrlatu:
kraljevsko krono sinu, cesarsko dal je bratu.
Sam je odšel na Špansko v svoj dvorec - samostan
in tam v samoti molil in delal dan na dan.
Sto ur si je naredil in trudil se nad vsako
le z eno samo željo: da dve bi šli enako.
Nastavljal je, popravljal, a zmerom prej ko slej
so ene zaostale in druge ušle naprej.
Nekoč pa zažarel je od blagega nasmeha:
„Kako naj bi cesarstvo imelo več uspeha,
ko še celo te ure, izdelek **mojih** rok,
tiktakajo križkražem, tako kot hoče Bog:
jaz pa z besedo, z mečem sem gnal se zaneseno,
da pisano cesarstvo tiktaka naj kot eno.
Zahvaljen bodi Jezus, da oči si mi odprl!"
Tako je rekel Karol. In srečno je umrl.
Zdaj spi v španjolski zemlji; končal je svoje boje;
a ure na tem svetu tiktakajo po svoje...
Preljubi krščeniki, ta prilika uči,
da **ena** volja nikdar ni volja **vseh** ljudi.
Pri vseh stvareh je eden **za** stvar in drugi **proti,**
a tretji rad bi hodil po svoji tretji poti.
Zato nihče ne bódi le v lastni Prav zazrt!
Pustímo svetne marnje in mislimo na smrt!

Opomba: „Srednjeveške pridige in balade" bodo razširjena izdaja knjige „Srednjeveške balade", 1973, ki pripoveduje o obdobju kmečkih puntov in reformacije v slovenskih deželah.

Tu objavljena pesem se nanaša na Karla V., španskega kralja in nemškega cesarja, ki je kot cesar vladal tudi našim krajem. Živel je od leta 1500 do 1558, torej v času Primoža Trubarja. Med svojim večdesetletnim vladanjem je hotel doseči popolno versko in politično enotnost Svetega rimskega cesarstva nemške narodnosti. Po brezkončnih bojih in političnem pehanju se je nazadnje razočaran nad vsem odpovedal obema kronama, se umaknil v Španijo in tam dve leti zatem umrl.

Pesem, ki je poučna zgodba o tem, kako prej ali slej končajo vsa centralistična in samodrška prizadevanja, je zamišljena v obliki pridige, ki jo ima župnik v podeželski farni cerkvi leto dni po smrti navedenega cesarja.

Delo, **Književni listi,** 5. III. 1987

KRIŽANKA

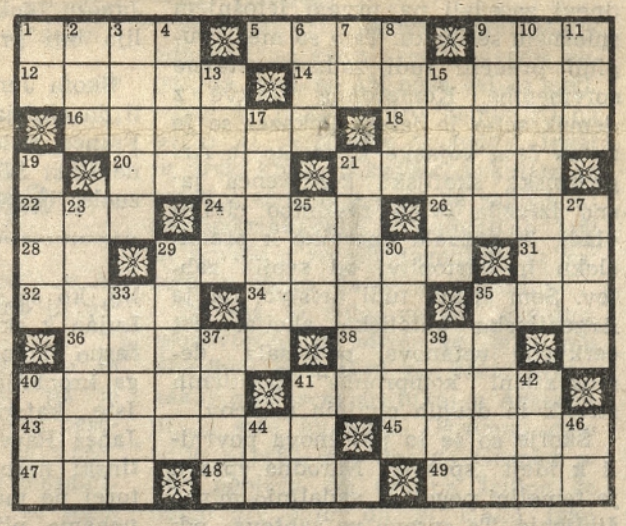

Vodoravno: 1. Ki pripada prvi ženi; 5. Prav tisto; 9. Domača žival (dvojina); 12. Pogrez v tekočino; 14. Pomoč; 16. Zapelje; 18. Božjepotnik; 20. Usnje; 21. Trosim seme; 22. Poseduje; 24. Slovensko moško ime; 26. Tronador (aravkansko); 28. Oblika pomožnega glagola; 29. Najvišja gora v Sloveniji; 31. Ta stvar; 32. Reka na Dolenjskem; 34. (Zidani-) železniško križišče ob Savi; 35. Šahovski izraz; 36. Razumska; 38. Dela s poljskim prodjem; 40. Ugrabljeno; 41. Japonsko oblažilo; 43. Kovinasto; 45. Misli, zamisli; 47. Žensko ime; 48. Utežna enota; 49. Veliko drevo.

Navpično: 1. Pripovedna pesnitev; 2. Vozilo; 3. Odisejeva domovina; 4. Pravkar pridobljeno; 6. Ni zbujen; 7. Kazalni zaimek; 8. Prizorišča (4. sklon); 9. Vsebina besede; 10. Nečastno dejanje; 11. Švicarska reka; 13. Velik ogenj; 15. Fenomen, prikazen; 17. Pritega pozornost; 19. Skupek knjig, revij, časopisov; 21. Vaški; 23. Še ne premikam; 25. Pečejo, zažigajo; 27. Znak za glas; 29. Ženin oče (dvojina); 30. Najmanjši delci; 33. Lastnika in obdelovalca zemlje; 35. Vojak z mino; 37. Del telesa; 39. Parno število; 40. Razume, zna; 41. Debela palica; 42. Del voza; 44. Ne obstaja; 46. Medmet, vzdih.

OBVESTILA

PETEK, 8. maja:

Kulturni večer SKA v Slovenski hiši ob 20. uri. Predava msgr. France Bole: Verski tisk v domovini.

Obisk škofa dr. Janeza Jenka v Rožmanovem domu.

SOBOTA, 9. maja:

Srečanje škofa dr. Janeza Jenka s šolskimi otroki v Slovenski hiši dopoldne.

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri. **Obisk škofa dr. Janeza Jenka.**

Višokošolski tečaj v Slovenski hiši ob 15.30 uri.

NEDELJA, 10. maja:

Slovensko romanje v Luján. Ob 10. uri sv. maša koprskega škofa dr. Janeza Jenka; popoldne ob 13.45 pridiga msgr. F. Boleta, nato procesija.

TOREK, 12. maja:

Sprejem škofa dr. Janeza Jenka v Slovenskem domu v Berazategui.

SREDA, 13. maja:

Srečanje škofa dr. Janeza Jenka z dušnimi pastirji v Slovenski hiši. Popoldne sestanek s slovenskimi duhovniki.

ČETRTEK, 14. maja:

Sestanek Zveze slov. mater in žena v Slovenski hiši. Predava dr. Jure Rode o „katoliškem shodu".

Odhod škofa dr. Jenka v Mendozo.

Seja izvršnega odbora Zedinjene Slovenije ob 20. uri v društvenih prostorih.

PETEK, 15. maja:

Seja konzorcija Svobodne Slovenije v Slovenski hiši ob 20.

SOBOTA, 16. maja:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

V Slomškovem domu veliki ples ob 21. uri.

Priprava na katoliški shod Slovencev v Argentini. Predavanje in razgovor o naših narodno-družbenih problemih. Predava Božo Fink. Slov. hiša ob 20. uri.

TOREK, 19. maja:

Odhod škofa dr. Janeza Jenka v Bariloče.

SREDA, 20. maja:

Sestanek sanmartinske Lige ženamati. Predava Rudolf Smersu o dr. Antonu Korošču.

PETEK, 22. maja:

Sprejem škofa dr. Janeza Jenka v Našem domu v San Justu.

Seja Medorganizacijskega sveta ob 20. uri v prostorih Zedinjene Slovenije.

SOBOTA, 23. maja:

Srečanje škofa dr. Janeza Jenka z mladino in predavanje msgr. Franceta Boleta.

NEDELJA, 24. maja:

Žegnanje pri Mariji Pomagaj, združeno s slovesom škofa dr. Janeza Jenka in msgr. Franceta Boleta.

Srečanje škofa dr. Janeza Jenka s primorskimi rojaki pri Svetogorski Mariji v Villa Devoto popoldne ob 17.

TOREK, 26. maja:

Vrnitev škofa dr. Janeza Jenka in msgr. Franceta Boleta v Slovenijo.

SOBOTA, 30. maja:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

V Slovenski hiši ob 16 nadaljevanje filozofskega ciklusa pod vodstvom univ. prof. dr. Milana Komarja.

27. OBLETNICA SLOVENSKEGA DOMA V CARAPACHAYU

BO V NEDELJO, 17. MAJA

11.00 dviganje zastav, nato sveta maša za vse žive in mrtve člane Doma
12.30 skupno kosilo
16.30 kulturni program in nato družabni del ob **sodelovanju orkestra**

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
REDACCION Y ADMINISTRACION:
RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: 69 - 9503

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:
dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)
FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 20.446

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1987: Za Argentino ₳ 50; pri pošiljanju po pošti ₳ 56; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215

PRIDOBIVAJTE NOVE NAROČNIKE!

SLOVENSKI DOM V SAN MARTINU

se lepo zahvaljuje vsem rojakom, ki so se odzvali povabilu in se v velikem številu udeležili sv. maše, ki jo je dne 27. aprila daroval škof dr. Janez Jenko s somaševalci v cerkvi Presv. srca, se tudi udeležili sprejema gospoda škofa in msgr. Franca Boleta ter se udeležili kult. prireditve in asada v sanmartinskem domu. — Tudi se odbor lepo zahvaljuje vsem, ki so sodelovali pri pripravah in izvedbi tega sprejema.

Odbor.

FRAN MILČINSKI (55)

Ptički brez gnezda

On se je že otresel puhlega društvenega bahaštva in po kislem tobaku dehtečega gostilniškega paradiža; mislil je svoje dni, da bi ne mogel živeti brez prvega in drugega, zdaj se mu je že spomin na oboje gnusil! Ali se pa bo tudi žena mogla znebiti svojih razvad? Njen beg zdoma ni obetal preveč... Hvala Bogu, da ima pametnega tasta in taščo, ki ne dajeta hčeri potuhe! Prejemši tastovo pismo je bil odkritosrčno odpisal, kako in kaj. Od tedaj je prejemal vsak drugi dan poročilo, kako mu okuša trdo kmečko življenje in kako postaja bolj in bolj mehka in bi se že rada vrnila k njemu, le sram jo je — on bi moral priti ponjo! Pa se mu je zdelo bolj prav, da tega ne stori — sama je šla, sama naj pride! — tudi tast je bil tega mnenja.

Bodočnost je bila še negotova, ali nekaj mu je bilo jasno: sukati se mora bodočnost okoli otroka — ali z ženo ali brez žene!

Tako je prišel dan selitve.

Prikazali so se štirje postreščki, ki so slekli suknje, jih vrgli v kot na tla, si pljunili v roke in se po kratkem posvetu lotili dela in ga zabeljenega z obilnim stokanjem vršili kos za kosom. Spodaj pred hišo je stal Milan in s paznim očesom stražil bogastvo, ki se je kopičilo na vozu; zgoraj je nadzorovala stara Jera in rotila može pri vseh svetnikih in pri zveličanju njih duš, naj pazijo, da s pohištvom ne bodo zadevali ob vogale.

Jeraj je videl, da gre vse prav. Stopil je k mojstru Pircu, da se poslovi.

Okoli štedilnika se je sukal Peter, poleg njega je stala Nanča in krotko, da bi ne mogla bolj, pritrjevala svoj „ja!". Pirc jo je bil začasno spet sprejel na hrano pod pogojem, da Petru pomaga pri kuhi. Tako ji je zavezal usta pri ocenjevanju hrane in je vlogo zabavljača prevzel sam. Mimo njiju dveh je šel Jeraj v sobo.

Mojster Pirc je sedel pri svoji mizici pod oknom in delal z jezno naglostjo. „Torej z Bogom, mojster!" je rekel Jeraj in mu pomolil roko.

Mojster je odložil delo, vstal, si obrisal roko in jo podal Jeraju. „Danes vi, ne bo dolgo, pojdem še jaz."

„Ej, selili se boste-" se je začudil Jeraj.

„Kaj pa hočem," je z nejevoljo, ki je prihajala bolj iz srca kakor iz žolča, odgovoril Pirc, „takole ne morem dalje živeti, ko nimam ne žene ne otroka. Ne kaže mi drugače, nego da opustim svoje gospodinjstvo in grem spet za pomočnika. Ali pa se izgubim v svet in me ne bo nikdar več nazaj." Davilo ga je v grlu, ko je to govoril.

„Saj se vendar kmalu vrneta žena in Tonček, kaj?" je vprašal Jeraj.

Pirc je odkimal, da ne. Šel si je z roko prek čela in glave in se z očmi lovil po sobi, preden se je toliko potolažil, da je lahko mirno razložil svoj sedanji položaj. Žena mu je zdaj pisala, da je dodobra preudarila in trdno sklenila, da se ne vrne več v Ljubljano, ampak ostane s fantom pri sestri. Fant je, hvala Bogu, spet zdrav, ne mara ga izgubiti vdrugič! Vajen je kmetov; zunaj je bil priden, v Ljubljani je bil komaj nekaj mesecev in že je postal tat. In na teto je navezan in teta nanj. Edino ta ljubezen ga je rešila, da se ni izgubil po svetu. In fanta veseli kmetijstvo bolj ko karkoli drugega. Čemu bi ga silili v drug poklic! Naj pa postane kmet, teta tako nanj misli, da mu zapusti domačijo...

Peter in Nanča sta se bila primaknila bliže in sta s takim zanimanjem poslušala mojstrovo pripovedovanje, da sta pozabila na svoje službene dolžnosti in jima je pričelo kipeti. Z dolgimi koraki je bil mojster Pirc pri štedilniku, Peter se je prijel z obema rokama za svoji vzgojili obakraj glave in urno stopil nazaj Nanči na noge in Nanča je telebnila z glavo ob kuhinjsko omaro, pa ni rekla drugega nego: „Kipi!"

Pirc je odmaknil kipeči lonec, potem se je vrnil k Jeraju, pa mu je bilo nemara prišlo malo dima v nos in oči, ker si je brisal solze.

„Zastran vas vendar žena tudi kaj piše, ne?" je vprašal Jeraj.

„Piše. Lahko pridem k njima, ako hočem. Ta milost mi je dovoljena. Oženjen sem, otroka imam, pa na stara leta še za kozarec vode ne bom imel nikogar, da mi ga prinese — tako se mi godi!"

Jeraj je potrepal mojstra po ramenu. „Nič se ne hudujte, mojster! Z ženo sta si bila prijatelja, niti ji ne morete očitati, da vam ni bila zvesta, delavna, skrbna žena. Ali ona ni le žena, ampak se zaveda, da je tudi mati! Ali ji to zamerite? Kar je sklenila, ni sklenila iz sovraštva do vas, sklenila je iz ljubezni do sina. Saj ni brez pameti, kar piše o fantu, ne? Torej brez nejevolje preudarite vso reč! Odločitev vam sama pride — ne iščite je v svetu drugih ljudi, iščite jo v svoji ljubezni! Pa z Bogom!"

Krepko je stisnil Pircu roko in Pirc je oberoč prijel Jerajevo in tačas je Jeraj že na pol uganil, kako se mojster odloči.

Še pri Nanči se je poslovil in pri Petru, potem je zapustil hišo, kjer je bil prebil dolgih deset let.

* * *

V Podgorju pri Gabronovih je bil takšen red: zjutraj z dnem pokonci, zvečer z nočjo spat, podnevi pa delati! In ta red je veljal tudi za lepo gospo Jerajevo; nikdo ji ni ukazoval, brez besede se je uklanjala redu — imela je slabo vest in se je bala, da je ne odslovijo izpod domače strehe. Oče ni dosti govoril, ali kar je rekel, je veljalo. Slutila je, da že ve, kako in zakaj je prišla domov...

Saj drugače so bili vsi prijazni z njo. Še preveč! Obilna vprašanja brata in sestre po možu in Milančku so ji že presedala... ali jo morebiti nalašč dražita?

Mislila je bila, da ji ni strpeti pri možu, ušla je z doma, pa je prišla z dežja pod kap. Ko je zvečer trudna sedala na posteljo, si je ogledovala roke — ogorele so bile in žuljave; segla je po ogledalcu — njeno lice, prej belo ko mleko in rdeče ko kri, je bilo zdaj rjavo in shujšalo je. Pa kaj vse to! Skrbeti jo je pričenjala bodočnost. Že zdaj čuti: velja prav za prav le toliko, kar zaležejo njene roke, ugled pa ji dajeta le mož in otrok. Kaj, ko postane očito, da nima ne prvega ne drugega: moža je zapustila, otrok ji je ubežal. „Čudna mati, ki ji uide lastni otrok!" bodo rekli in sodili: „Kakršna mati, taka žena!"

Rahlo so se ji pričela oglašati v srcu vprašanja: Ali je treba, da je tako? Ali mora tako ostati? — Kopnela ji je trma...

Neko nedeljo je bilo meseca avgusta. Po južini sta se oče Gabron in sin Jakob zleknila na vrtu pod košoti oreh, potrebna sta bila počitka pred naporom novega tedna. Stara mama je v svoji sobici pletla nogavice, hišna gospodinja je poleg hčere Lenčke in Jerajeve sedela na klopi pred hišo, pomežavala in zevala. Hči Lenčka je zvesto posnemala mater, Jerajeva pa je zamišljeno strmela tja po daljni, beli cesti, ki jo je klicala in vabila.... Gledala je, videla pa ničesar, niti fantiča ne, ki je prihajal po cesti, dokler se ni ustavil pred hišo.